

Alueellisen vastuumuseotehtävän hakeminen

TAIDE 13.01.2026

6817/12.03.03.01.00/2025

Valmistelija

Museonjohtaja Kanninen Virpi p. 050 597 1197

Museolain (314/2019) mukaan alueellisilla vastuumuseoilla on kolme tehtävää: alueellisen museotoiminnan edistäminen, kulttuuriympäristötyö ja alueellinen taidemuseotehtävä.

Alueellisen taidemuseon tehtävänä on toimia taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

Vastuumuseoiden toimialueena on maakunta, poikkeuksina Lapin ja Uudenmaan maakunnat, joissa vastuumuseoiksi on nimitetty useampia toimijoita. Alueellista taidemuseotehtävää Lapissa ovat hoitaneet Rovaniemen taidemuseo toiminta-alueenaan Enontekiö, Inari, Kemijärvi, Kittilä, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä ja Utsjoki. Kemin taidemuseo on toiminut alueellisena taidemuseona toiminta-alueella Kolari, Kemi, Keminmaa, Muonio, Pello, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio. Aineen taidemuseon toiminta perustuu Eila (1920–2013) ja Veli Aineen (1919–2008) yksityishenkilöinä keräämälle taidekokoelmalle. Aineen Kuvataidesäätiön ja Tornion kaupungin välinen sopimus vuonna 1979 johti Aineen taidemuseon perustamiseen ja avaamiseen yleisölle vuonna 1986.

Aineen taidemuseon laaja, lähes 4 000 teoksen kokoelma on museon toiminnan perusta, ja sitä kartutetaan uusilla hankinnoilla vuosittain. Aineen taidemuseon taidekokoelmasta on muotoutunut merkittävä osa kansallista kulttuuriperintöä ja se on hyvin tunnettu myös kansainvälisesti. Osa kokoelmasta on jatkuvasti yleisön nähtävillä museon vaihtuvissa kokoelmanäyttelyissä. Museon näyttelytoiminta on monipuolista ja laadukasta esittäen sekä kotimaisen taidehistorian että nykyaikaisen taiteen ilmiöitä ja tuoden esiin sekä valtakunnallisesti että alueellisesti keskeisten taiteilijoiden teoksia.

Aineen taidemuseo on tehnyt pitkään vahvaa ja vaikuttavaa taidekasvatustyötä. Esimerkiksi vuonna 2025 museolehtorin toteuttama jalkautuva taidepajatoiminta tavoitti yli 8000 lasta ja nuorta, mikä on koko Suomen museokentälläkin poikkeuksellisen kattava määrä. Museo on panostanut palveluihinsa pitkäjänteisesti yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistämiseen ja tämä työ on tuottanut vaikuttavia tuloksia sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Museolla on jo vakiintunut ja näkyvä asema alueen taidetoimijana sekä osaamista ja tahtotilaa hyödyntää näitä vahvuusalueitaan entistä laajemmalla alueella.

Vastuumuseotehtävä kasvattaa museon valtionosuutta ja mahdollistaa toiminnan laajentamisen ja henkilöstön kasvattamisen. Alueellisen taidemuseotehtävän kautta museo tukee kuntien kulttuuritoimintalin tavoitteita parantamalla asukkaiden kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta.

Aluetaidemuseotehtävä hyödyttää kuntaa vahvistamalla sen elinvoimaa ja vetovoimaa asuin- ja matkailukohteena. Aluetaidemuseo tuottaa asiantuntijaneuvontaa julkisille, yksityisille ja kolmannen sektorin toimijoille sekä edistää taiteellista työtä esimerkiksi näyttelytoiminnan, tilausteosten ja taiteen välittämisen kautta.

Vakiintuneena osana taide- ja kulttuurilaitosjärjestelmää museolla on kyky rakentaa kestäviä, pitkäjänteisiä toimintamalleja, jotka tukevat kunnan strategisia tavoitteita, kuten elinvoiman kehittämistä, kulttuurisen identiteetin vahvistamista ja asukkaiden hyvinvointia. Vastuutaidemuseolla on keskeinen rooli kulttuuriomaisuuden suojelussa ja kulttuuripalveluiden jatkuvuudessa, jotka on tunnistettu osaksi henkistä kriisinkestävyyttä yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa.

Vastuutaidemuseon kautta Tornion kaupungilla on entistä vahvempi näkyvyys alan kehittämishankkeissa ja verkostoissa sekä Pohjois-Suomessa, että valtakunnallisesti. Yhteistyö eri kuntien, oppilaitosten, kolmannen sektorin ja yritystoimijoiden kanssa mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön ja vaikuttavamman toiminnan vähäisemmillä julkisilla panostuksilla.

Aineen taidemuseo tulee hakemaan alueellista taidemuseotehtävää toimikaudelle 2027–2030.

Tornion kaupungin hallintosäännön 26 § mukaan lautakuntien yleiseen ratkaisovaltaan kuuluu päättää toimialallaan valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten hakemisesta ja niitä koskevien oikaisuvaatimusten tekemisestä.

Esittelijä

Sivistystoimenjohtaja Konola-Jokinen Tarja

Päätösehdotus

Aineen taidemuseon johtokunta hyväksyy alueellisen taidemuseotehtävän hakemisen toimikaudelle 2027–2030 ja lähettää sen edelleen Elämänlaatulautakunnalle käsiteltäväksi. Valtuutetaan museonjohtaja valmistelemaan hakemus.

Päätös
